

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijski listi „Edinost“. — Tisk: tiskarna „Edinost“, vpisane zadruge z enajstim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina: za celoletno K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celoletno 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmernice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov 2.—

Oglasi v tekstih lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652.

Laška oklopnica „Amalfi“ potopljena. - Pri Gorici odbiti vsi napadi. - Ob srednji Soči mir.

Bitka pri Krasniku se nadaljuje ob srđitih bojih. - Ob Bugu in v vzhodni Galiciji mir. - Črnogorski napad pri Trebinju krvavo odbit. Srditi artiljerijski, mestoma tudi infanterijski boji na vsej zapadni fronti. - Odbiti močni sovražni napadi.

Razglas.

Ker se posamezniki niso pokorili vsem, doslej izdanim opominom, da naj se zastro vsa okna in vrata proti morju in kopnemu, se z letem razglašajo javno, da bodo od danes dalje vsak dan ob 10 zvečer častniške patrulje streljale v vsa ne dovolj zastrita okna in vrata v mestu in tržaškem mestnem področju.

Trst, 8. julija 1915.

Mestno poveljništvo v Trstu.

BAYER, polkovnik, I. r.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 8. (Kor.) Uradno se objavlja: 8. julija 1915 opoldne.

Na Gorškem so izvršili Italijani večer zopet posamezne napade proti gorškemu predmostju in so poslali v boj tudi črnogorske. Naše čete so odbile vse sovražne napade, kakor običajno.

Ob srednji Soči in v ozemlju Krna vladala mir.

V koroškem in tirolskem mejnem ozemlju so se vršili le topovski boji.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

DUNAJ, 8. (Kor.) Na italijanskem bojišču vladala je na Soški fronti živahnije delovanje in sicer v isti smeri, kakor v zadnjih dneh: srđite kanonade in vedno odbiti pehotni napadi.

Potopljena italijanska oklopna krizarka.

DUNAJ, 8. (Kor.) Uradno se objavlja: 8. julija 1915, opoldne.

Eden naših podmorskih čolnov je dne 7. t. m. zjutraj v severni Adriji torpediral in potopil italijansko oklopno krizarko tipa „Amalfi“.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

RIM, 8. (Kor.) Šef admiralnega štaba poroča:

V severni Adriji je bila v pretekli noči izvršena poizvedovalna vožnja močnih pomorskih sil. Kraljeva krizarka „Amalfi“ je bila ob jutranjem svitu torpedirana od avstrijskega podmorskega čolna. Ladja se je takoj močno nagnila na levo stran. Predno je poveljnik ukazal moštvo, naj skoči v morje, je zaklical: „Živelj kralj! Živela Italija!“ Klice, ki jih je vse redno in s čudovito disciplino na zadnjem delu ladje postavljeno moštvo, ponovilo. Poveljnik je zadnji zapustil ladjo. Spustil se je s krovne stene, ki je molila se iz vode, v morje. Krizarka se je kmalu nato potopila.

Z našimi sredstvi so bili skoro vsi oficirji in vsa posadka rešeni.

Thaon de Revel.

(Oklopna krizarka „Amalfi“ je bila splavljena v morje 1908. leta. Imela je 10.400 ton, 23½ vozlov hitrosti in je bila oborožena s štirimi 254 mm, osmimi 190 mm osennajstimi 76 mm in dvema 47 mm topovima, dvema streljavnima puškama in tremi cevkanji za lansiranje torpedovk.)

MILAN, 7. (Kor.) „Secolo“ poroča iz Benetk: Torpediranje oklopne krizarke Amalfi je bilo izvršeno ob 7 zjutraj, 30 km od italijanskega obrežja. 200 mm močni oklop v srednjem delu je bil takoj tako prebit, da je bila rešitev nemogoča. Krizarka se je potopila v pol uri. Kljub temu, da so druge krizarke brodogradne divizije takoj prihitele na pomoč in se dve bolnišniški ladji iz Benetk, je od posadke utožilo 180 mož.

S soške fronte.

„Polaer Tagblatt“ priobčuje naslednje zanimivo poročilo znanega laškega vojnega poročevalca Luigija Barzauja, ki je bilo objavljeno v milanskem „Corriere della Sera“:

Ob soški fronti se je tekom noči razvil artiljerijski dvoboj. Javno se slišati iz daljave treskanje naših poljskih topov, ki je podobno veselju lajanju lovskih psov, ki so našli sled za divjačino. Morda so to priprave, ki naznanjajo novo pomikanje proti Krasu; morda se tudi odbija s tem kak protinapad. Tu tam si stojijo pehotne straže tako blizu, da se morejo slišati, in v tihih urah molčeče noči slišijo naši vojaki mnogokrat, kako kramljajo Avstrijci za svojimi skalnatimi stenami, ob kojih si granate drobje zobe. Boj se vrši za obojestranskih gorških vrhov in skalnatih sten, v katere ni mogoče izdolbsti strelskih jarkov. Beseda Kras izvira iz keltskega „karn“, to je „skal“. To pogorje, s svojimi apnenimi pobočji, svojim obelje-nim okostjem, ki se dviga med suhim gredi in iznad majhnih holmov, s svojimi zelenimi kotlinami in med skalovjem rastočim grmovjem, spominja nekoliko na pogorje v tripolitanski Dorni. Obrambi je narava tukaj pripravila najsilnejše postojanke, ki jih je dopolnilo in izpopolnilo se umetno delo. Sovražnik preži za temi skalnatimi bastijami, pred katerimi se kot nadaljno pomočno obrambno sredstvo vrste volčje jame in žične ograje. Kar smo doslej čitali o ponosnih bojnih činih evropske vojne, o smelih naskokih in bajonetnih napadih, o napadih v dežju krogelj, — vsemu temu se moramo tu odreči. Sistem moderne vojne in posebnost prirode silita tu k vaji v potrpežljivosti in nalagata natančno preračunano vojevanje, ki po načrtih, ki so izdelani do najmanjših podrobnosti, napreduje le počasi. Nam ne gre za to, da osvojimo eno postojanko, ne, imamo pred seboj neštete postojanke, ki so razdeljene na 500 km dolgi fronti in mora biti osvojena posebej vsaka zase.

Artiljerijski dvoboj traja dalje. Gorski greben, na katerem stojimo, je sestavljen iz jam in podzemskih duplin. V svojem drobnavju skriva neizmerno labirinte; rovi, dupline, galerije tvorijo čudežno deželo, polno temnih in skrivnostnih presečenj. Blizu Tržica se odpirajo druge tajnostne jame, ki jih odevajo pripovedke, tako na primer „Vražja jama“, v kateri vsakdo takoj umre v strahu, kakor trdi legenda. Pač mogoče, da se za vhodi v te prirodne jame, ki jih zakriva grmovje, skrivajo topovi, katerih ogenj vodijo telefonski opazovalci na vrhu gore. O tem bomo kmalu na jasnem. Vsa dolina odmeva od grmenja topov. Mesta so zapuščena in prebivalci so zbežali v trumah. Vso noč traja grmenje topov, ki je najhuje v ozemlju proti Gorici. Neprestano razsvetljevanje nebo svigajoči bliski topov. Zjutraj se vale nad dolino ogromni stebri dima. V krasnem poletnem jutru se razprostira snejoča se pokrajina, vsa pestrobajna in iskreča se v soncu. Kakor v vseh modernih bitkah, na prvi pogled tudi tu ni videti nikakega sledu o boju. O njem priča le bobneče, v dalji zamirajoče bobnenje topov, dvigajoči se dim, ne-nadni ognjeni blisk v daljavi, ki ga oko komaj opazi. Vsega tega se človek v tistem miru pokrajine komaj zaveda. Kdor z višine maloštevilnih gričkov, katerih vrhovi, porastli z akacijami, se dvigajo iznad doline, gleda na vasi, ki plavajo v valovih zelenelega morja travnikov, more vsak posamezno vas spoznati po njenem cerkvenem zvoniku. Čuden zvonik s slovansko kupolo, ki spominja na ruske cerkve, označuje Romane; tam je benečanski silijasti zvonik Verse in pa kmetski stolp Fratte, ki mu je kos granate raztrgal steno.

Ob vznožju višin, ki zapirajo ravnino, leži Gradišče v bleščeči belini na bregu Soče, katero skriva očem bohotno grmovje in lep, čisto premočrten topolov drevored. Vrtovi, vile, majhne ograde in skoraj zunaj kraja, velika poslopja kaznilnice, vojašnica, tovarne, iznad katerih rastejo dimniki, kakor dolge antene. Kako mirno vse to leži v solnčnem svitu! Mesto ozadje tvori hrib sv. Mihaela, ki je zadnji razrutek Krasa; spodaj ob robu ravnine pa vre in se peni kakor morska pena ob obali bela množica majhnih krajev, ki se vrste ob Soči kot podaljšek mesta Gradišča. Gorica sama se deloma skriva za podgorskimi višinami. Stisnjeno čepi med gorami ter se zavija v zadnje ostanke ravnine, ki poteka proti ustju Soče. Od daleč napravlja Gorica vtis kakor reka hiš in koč, ki teče v bleščečih valovih helopobelnih zidov. Robovi mesta ob Soči, kjer se skrivajo obrambne erte, železniška postaja in okolica mostov se obstreljujejo. Pihajoč in rjoveč se zajedajo granate v zemljo. Na vijoliča-

stih pobočjih Sabotina se gomili dim v črn oblak, ki se le počasi razblinja.

Vojna v Orlierskem gorovju.

Graška „Tagespost“ objavlja sledeče poročilo svojega vojnega korepondenta na italijanskem bojišču, Evgena Lennhoffa.

Pod vodstvom oddelnega poveljnika sem obiskal večeraj fronto na Stilferskem sedlu. V tirolski obrambni črti tvorita fronta zelo važen del. Italijani imajo očividno namen, obkoliti Tirolsko z vseh strani. Zapadna stran dežele, med švicarsko mejo in skupino Adamello pa jim dovoljuje za vpade le dvoje vrat: ozemlje Stilferskega sedla in iz Veltina vodeči prelaz Tonale. Na Orlierskem ozemlju je zopet edina cesta, ki vodi čez Stilfersko sedlo, ki omogočuje prodiranje. Visoki prelazi iz Val Furve v dolino Sulden, ne prihajajo niti za večje pehotne oddelke niti za artiljerijo v vpoštev.

Zato je morala tirolska deželna bramba skrbeti, da zapre čudovito serpentinasto cesto, kolikor je pač mogoče. In lahko se reče, da je bilo izvršeno ogromno delo. Za glavno postojanko, ki se vije na italijanski strani prelaza, je še več zelo močnih in sijajno napravljenih linij. Tudi tu ni bilo nobene naravne ovire, ki je ne bi bilo mogoče premagati. Kamor je bilo mogoče postaviti artiljerijo, tam se tudi nahajajo. V tem kraju ni mogoče napraviti niti enega koraka, ki ga ne bi mogli opaziti topovi. Tudi tu, kakor na južnem Tirolskem, so bile napravljene izvrstne obrambne ceste.

Slika je čisto prijetna, in vse izgleda, kakor v mirovnem času. Opaziti je le čede živin in večih kako patroljo. Čete, ki čakajo tu na italijanski napad, je mogoče opaziti šele v postojankah. To so gosto zasedene proge. Vse ozke vrzeli med ledenimi velikani, so zasedene. Koče, ki se nahajajo na najvišjih gorah, so tedaj vojaške postaje. Od Monte Scorzuzo do ledenika Ferner in od tod do postojank v Tonale je fronta popolnoma zaprta. Eno teh oporišč, ki popolnoma dominira čez Stilfersko sedlo, sem mogel opazovati s prostim očesom. Treba je iti 800 m visoko. Neposredno nad prepadom se nahaja armirana cesta in pravi čudež je, da morejo tu težki tovorni avtomobili. Nedaleč od švicarske meje se je vzpenjal naš avtomobil po skalovju. Srečali smo strelce, krepke in čvrste možakarje iz domovine Andreja Hoferja.

Ozka je planota, ki obsega postojanko. Vsak kotiček je izrabljen. Čisto spredaj so žične ovire, ki so bile postavljene od doline do vrha, nato pa krita. V prepadih je mogoče opaziti deroče hudournike. Za varstvo vojakov je poskrbljeno v vsakem oziru. Dolgi strelski jarki so popolnoma kriti. Sovražnik dosedaj ni niti poskušal priti pred naše postojanke. In gorje mu, če pride! Obramba je izvrstno pripravljena; v močnih postojankah se nahajajo boja vajene čete, ki komaj čakajo na prvi napad in na čelu njih so ljudje, ki poznajo na gorovje bolj kakor svoje žepe in ki garantirajo za to, da doleti vsak italijanski napad ista usoda, kakor generalni naskok sovražnika na soški fronti.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 8. (Kor.) Uradno se objavlja: 8. julija 1915, opoldne.

Na Rusko-Poljskem, vzhodno Visle, se boji nadaljujejo. Številni srđiti ruski napadi so bili krvavo odbiti.

Pred močnejšimi sovražnimi silami, ki so prišli v kritje Lublina, prešle v protinapad, so bile naše čete na obeh straneh glavne ceste umaknjene na višine severno Krasnika. Zapadno Visle je bilo zavzetih par ruskih predpostojank.

Ob Bugu in v vzhodni Galiciji je splošni položaj neizpremenjen. Sovražni napadi ob dolnji Zloti Lipi so bili zavrnjeni.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

DUNAJ, 8. (Kor.) Bitka pri Krasniku se nadaljuje med srđitimi boji. Rusi porabljajo svoje na novo privedene rezerve za vehementne protinapade.

Sicer vlada relativno mir.

Balkansko bojišče.

DUNAJ, 8. (Kor.) Uradno se objavlja: 8. julija 1915, opoldne.

Na mejnih višinah vzhodno Trebinja se je v noči proti 7. t. m. vnovič pričel boj

proti Črnogorcem. Ker se je protinapad Črnogorcev 6. t. m. izjalovil, je poizkušal sovražnik ponovi še en naskok, ki pa se je popolnoma razbil v našem pehotnem in topovskem ognju. Sedaj vlada tamkaj mir.

Na ostali meji se ni zgodilo ničesar bistvenega.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 8. (Kor.) Veliki glavni staj, 8. julija 1915:

Vzhodno bojišče.

Sovražni napad v smeri Kovna je bil odbit ob velikih izgubah za nasprotnika. Pri vasi Stegna severovzhodno Przasnysza smo zavzeli in obdržali par ruskih jarkov.

Sovražni napadi v ozemlju Starozrebege, severovzhodno in jugozapadno Raciona niso imeli nobenega uspeha.

Poizkusi nasprotnika, da bi nam iztrgal večeraj osvojeno višino 95 vzhodno Dolo-watke, so se izjalovili.

Jugovzhodno bojišče.

Položaj med Dnjestrom in gornjo Vislo se nahajajočih nemških čet je neizpremenjen. Zapadno gornje Visle je bila zavzeta vrsta sovražnih postojank.

Vrhovno ramadno vodstvo.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 8. (Kor.) Veliki glavni stan, 8. julija 1915:

Zapadno bojišče.

Zapadno Soucheza se je posrečilo Francozom, v širini 800 m udreti v naše najsrednjeje jarke. S protinapadom so bili zopet pregnani. Drugi napad sovražnika se je razbil v našem ognju. Za majhen kos jarka, v katerem se Francozi še nahajajo, se vrši boj z ročnimi granatami.

Proti postojanki zapadno Apremonta, ki smo jo zavzeli, so se nadaljevali sovražni napadi noč in dan brez vsakega uspeha. Število ujetnikov se je zvišalo na 3 oficirje in 400 mož.

Na vsej zapadni fronti se vrše živahni artiljerijski boji.

Vrhovno armadno vodstvo.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON, 6. (Kor.) V spodnji zbornici je vladni zastopnik Brace na tozadevno vprašanje izjavil, da je bilo od 30. maja interniranih 7144 sovražnih tujcev, 480 oseb pa odposlanih ali izgnanih v domovino. Skupno število interniranih znaša sedaj 26.713.

Ministrski predsednik Asquith je na neko vprašanje izjavil, da registracijski zakon ne vsebuje uvedbe nasilnega dela ali vojaške službe. Nato se je vršilo glasovanje.

Registracijski zakon je bil sprejet z 253 proti 30 glasovom.

Južno-afriške čete na evropskem bojišču.

LONDON, 7. (Kor.) Iz Pretorije se poroča uradno: Britska vlada je sprejela ponudbo Južne Afrike, da pošlje čete s težko artiljerijo na evropsko bojišče.

Homatije v Mehiki.

NEWYORK, 8. (Kor.) Po poročilih iz Lareda (država Teksas) so pristaši Caranze, zamaš poskušali večeraj v srđitih bojih zavzeti Turedon, glavno oporišče stranke generala Ville. Izgube se cenijo na 2.000 mož.

Ganghofer odlikovan.

MONAKOVO, 8. (Kor.) Nemški cesar je podelil pisatelju Ganghoferju železni križec.

Ogrski ministri na Dunaju.

DUNAJ, 8. (Kor.) Ministrski predsednik grof Tisza, finančni minister grof Tesczky, trgovski minister baron Harkany, poljedelski minister Ghillany, minister Najvišjega dvora baron Ervin Roszner, so prispeli danes zjutraj semkaj iz Budimpešte in se nastanili v palači ogrskega ministrskega predsedstva v Bankgasse. V prvih dopoldanskih urah so imeli ministri v prostorih grofa Tisze razgovor.

Hötendorff — častni doktor nemškega včeučilišča v Pragi.

PRAGA, 6. (Kor.) Filozofična fakulteta nemškega vsenčilišča v Pragi je sklenila, da se podeli šefu generalnega štaba, generaloberstu baronu Conradu Hötendorffu častni doktorat filozofske fakultete.

Razglas.

C. kr. namestništveni svetnik razglašajo.

Vsi krogi prebivalstva se pozivljajo k dejanskemu sodelovanju na zabranitvi, iskanju in zasačenju vo-hunov. Pri tem se opozarja, da se take osebe vsiljujejo celo v vojaških, častniških in civilno-uradniških uniformah, da zamorejo nemoteno vršiti svoje škodljivo delo.

Vse ovažbe naj se prijavijo najbližjemu vojaškemu poveljstvu, politični oblasti, orožništvu ali pri občinskem uradu.

Dr. FABRIZI I. r.

Opozorilo.

Policijsko predsedstvo naznanja: Opozarja se, da so na podlagi objave c. kr. policijskega ravnateljstva z dne 2. avgusta 1914 prepovedana po 9 zvečer vsa zbiranja in obhodi na trgih in cestah, kakor tudi na javnih krajih.

Kdor bi kršil ta predpis, se izpostavlja kazenskim posledicam.

Naznanilo.

C. in kr. tržaška sekcija vojaških delavcev št. 343 sprejme takoj približno 100 delavcev v starosti od 17. leta naprej. Dnevna mezda te-žaka K 4, za profesoriste in delovodje K 5—6.

Delavci se sprejemajo vsak dan proti izkazu delavske knjižice v pisarni kovinarskega društva št. 354 v zgornji Carboli od 9. do 11. ure dopoldan.

Ukaz

c. kr. namestništva na Primorskem z dne 8. julija 1915, št. Pr. 1046-4, s katerim se izdajajo omejitelne policijske naredbe o premembni bivališča.

Ozira se na ukaz skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 158, o ustavitvi veljave členov 8, 9, 10, 12 in 13, državnega osnovnega zakona o občnih pravicah državljanov z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, se izdajajo na podlagi št. 3, lit. c, in št. 8, lit. b, zakona z dne 15. maja 1869, drž. zak. št. 66, naslednje naredbe:

§ 1.

Da se zamore prekoračiti deželno mejo na Primorsko, ali na Koroško, Kranjsko, Hrvaško in Ogrsko, pri čemer je vseeno, ali se potniki poslužujejo vozil ali ne, je za vsako civilno osebo potrebno izkazilo, ki se mora podati:

1. po s fotografijo opremljenem potnem listu, ki je izdan po naredbi skupnega ministrstva z dne 15. januarja 1915, drž. zak. lista št. 11, ali po naredbi skupnega ogrskega ministrstva z dne 16. januarja 1915, drž. zak. št. 285 M. E. V potnem listu mora biti od pristojne politične ali državne policijske oblasti pridejan dostavek: »Veljavno tudi za potovanja v o-zemlje jugozapadne armade«, ali

2. po s fotografijo opremljeni legitima-ciji za državne ali dvorne uslužbence, za uslužbence državnih ali zasebnih želez-nic ali pa svoje teh uslužbencev, ali

3. po posebni legitimaciji, ki jo izda po-litična okrajna oblast bivališča, oziroma v krajih, kjer so c. kr. policijska oblastva, ta oblastva.

Razun tega je potreben prehodni list, ki se izposljuje pri prestopu iz Primorske-ga pri za pooblaščenih vojaških ob-lastnijah v Trstu, Sv. Luciji, Ajdovščini, Sežani ali na Voloskem; pri prestopu meje na Primorsko pri za-to pooblaščenih vojaških oblastnijah v Jesenicah, Ljubljani, Novem mestu ali Sempetru na Krasu, oziroma na Reki, v Ogulinu, Senju ali Zagrebu.

Za navadnih vsakdanjih lokalni promet med kraji, ki so neposredno ob obeh straneh deželne meje, zadostuje potrdilo o istovetnosti, ki jo more izdati občinski predstojnik popolnoma zanesljivim, nje-mu znanim prebivalcem svoje občine s pravico do preklica. To potrdilo pa mo-

ra podpisati (vidirati) tudi najbližja orožniška postaja.

§ 2.

V notranjem Primorskega (v Trstu in okolici, na Goriško-Gradiškanskem in v Istri) potrebuje načeloma vsaka civilna oseba, ako zapusti svoje bivališče, vojaško dovoljenje, katero se izposljuje pri § 1 navedenih vojaških mestih.

Olajšave se dopuščajo samo za navadni vsakdanji krajevni promet za aprovizacijski in delavski smoter.

V tem slučaju zadostuje od najbližje orožniške postaje podpisano (vidirano) potrdilo o istovetnosti, ki jo more izdati občinski predstojnik popolnoma zanesljivim, njemu znanim prebivalcem svoje občine s pravico do preklica.

Kdor pride prvokrat v kak kraj, v katerem se nahajajo zgoraj imenovane vojaške oblasti, si mora dati potrditi istovetnost od vojaške oblasti.

§ 3.

Prestopki teh naredb zapadejo globi v denarju ali kazni zapora, ki jih more odmeriti c. kr. politična oblast, oziroma c. kr. policijsko ravnanje v Trstu po okoliščinah vsakega posameznega primera do zneska 2000 kron ali do dobe šestih mesecev.

§ 4.

Ta ukaz stopi takoj v veljavo.

C. kr. namestnik:

Dr. ALFRED BARON FRIES-SKENE I. r.

Silnice iz vojne.

Boji v Kanalski dolini na Koroškem. — »Berliner Tageblatt« poroča 6. t. m. iz vojne tiskovnega stana: V soboto in nedeljo je bilo ob koroški meji razmeroma mirno. Brezposelnemu artiljerijskemu ognju na Krn je sledil slaboten infanterijski napad. Od pričetka vojne poizkušajo Italijani prodreti pri Plöcknu in Nabörjetu. Italijani so zrtvovali dosedaj 2500 mož, ne da bi se na Krnu mogli približati našim postojankam. Artiljerijski ogenj traja na koroški meji neprestano. Pri utrdbi Hensel deluje laška artiljerija skoro neprenehoma. V tel. v naborškem prelazu ležeči utrdbi je vladalo večer veliko veselje. Popoldne ob 4. uri 40 minut so zadoneli navdušeni vzkliki, ko je bila od Italijanov brez vsakega uspeha izstreljena tisoča granata. Izstreljene italijanske kroglice veliko več stanejo, kot je pa stala naprava utrdb. Nov pojav na Koroškem so naši letalci, ki se včasih dvignejo nad 4000 m visoko. Splošno vlada pričpanje, da vojna ob tiroliški in koroški meji ni vojna za strelske jarkove, niti pozicijska vojna, marveč oblegavalna vojna.

Junjski slovenski črnovojniki. S koroško-laske meje piše črnovojniki Jaka Berliž: Slovenski črnovojniki taborimo na zelo visokih gorah ob meji Koroške in Italije. Imamo diven razgled na vse strani. Dasiravno je poletno solnce zelo vroče, vendar imamo tukaj še tudi dovolj snega in ledu. V nekaterih kotlinah leži večer sneg in led. Najhujše je spravljati živež in druge vojne potrebščine na te izredne višinske postojanke. Tudi patriljanje je po tem ozemlju težavno. Marsikdo, ki ni vajen ozkih, v skalo vsekanih stezic, se zvrne v globoke prepece in nič njegovih ne izve, kje se nahaja njegov grob... 19. junija sem kot četovodja šel s štirimi možmi na patroljo, da izsledimo, kje se skriva najbližja italijanska prednja straža. V moji četi je bil še tudi Mina Polesnikar, doma iz Ribnice. Ta fant je bil izredno korajžen. Ponudil se mi je, da pojde za bližnjo skalo iskati sovražnika. Dovolil sem mu, a ga prosil, naj bo previden. Mi smo šli za njim. Ni trajalo dolgo, ko smo iz našega zaklona opazili, da že pleza naš Miha po zelo strmi stezi k bližnji, v zrak strleči skali. Ko je prišel vrh skale, so se nenadoma pojavili trije alpinci. Hipoma je Miha skočil za bližnjo skalo, oni trije pa po ozki stezici nadenj. Sedaj, Miha, sem si mislil, je po tebi. A fant, prava slovenska korenina, se je srečno in junjski izmuznil. Krepek se je postavil in po bliskovito zabodel prvega Italijana z bajonetom in ga strmoljavil v globočino. Sedaj pa je napadel Miho drugi Italijan. Ta je bil hujši. Bil je to boj za življenje in smrt! Drug drugemu sta odbijala bajonet. Zdelo se nam je, da se iskreno kreščejo. Kdo bo zmagal? Tretji Italijan bi se bil rad vmešaval v boj, a radi ozkega prostora ni mogel. Istotako

je tudi nam bilo nemogoče prihiteti na pomoč. In glej! Miha je napravil zopet močan sunek, prebodel je še drugega Italijana in ga strmoljavil v prepad. Tretji pa je medtem odkuril nekaj korakov proč in je tako prišel na muho moji puški. Dobro sem pomeiril in tako se je tudi tretji Italijan zvrnil s pečine. Miha se je kmalu na to vrnil; bil je ves krvav. Ko sem poročal našemu stotniku o Mihovem junaštvu, mi je rekel, da ga priporoči v odlikovanje.

Domate vesti.

Najnevarnejši — aga! Bilo je pred mnogimi leti — še tedaj, ko je v Srbiji vladal kralj Milan, ko je imela neka „odlična“ oseba — kakor sedaj sama poroča v „Information“ — razgovor s tedanjim ministrskim predsednikom. Ta srbski državnik je menil tedaj med drugim: „Mi balkanski narodi moramo računati s tremi veleislami v svojem sosedsstvu, ali najantipatičnejši, najnevarnejši sosed je — Italija! Vprašajte le kakega bosanskega kmeta, kakega ago najbolj sovraži? Brez pomisleka vam odgovori: najubožnejšega! Velik aga, ki mu je več sto kmetov v last, jih pušča vse, da žive in se ne spušča v malenkost. Gorje pa kmetu, ki mu je aga siromašen, ki mora takorekoč leči na kmetu. Sedi v njegovi kuhinji in pričakuje nestrno svojega deleža pri kosilu, opazuje vsako kretanje njegovega cepca, da hitro izračuna, koliko zrn sadu mu pride dodeljenih. Gorje nam, ako bi se mogli Italijanski aga utrditi pri našem gospodarstvu! Ne bi se ga mogli več iznebiti razum, da bi storili tako kakor je delal bosenski kmet pod turškim gospodstvom. Ako mu je stvar postala že preneurna, je enostavno — pobil svojega mučitelja brez sočutja in usmiljenja.“ Tako je pripovedoval omenjeni srbski državnik o nevarnosti age, če je siromak! Zadnja leta smo sicer mnogo čitali v vseh glasilih troveze, kako si je Italija lepo uredila svoje finance, kako lepo se je začela razvijati nje industrija — in tako dalje: samo lepe reči o položaju narodnega gospodarstva v Italiji. Ali kakor kažejo sedanja grenka izkustva, ne velja tu gori citirana sodba bosanskega kmela o bogatem in ubogem agi, kajti italijanski aga nam je bil tudi tedaj, ko se mu je ob našem sosedsstvu dobro godilo — nevaren aga!

Manifestacije v Zadru z interesantno epizodo. Iz Zadra javljajo hrvatski listi o tamošnji manifestaciji v priložnosti zmage pri Lovu. Ob tej priliki pa da se je pripetila z znanim znanim zadržanim doktorom Zilottom interesantna in za stvari v Zadru značilna epizoda, značilna še posebno zato, ker se beseda epizoda — čudno naključje! — rima z... nezgod! G. župan je hotel nagovoriti množico, z balkona doli, seveda v italijanskem jeziku. In ta njegova namera je bila, ki mu je prinesla nezgodo. Množica mu ni dala govoriti, tako da se je moral umakniti!

in množica je pevala potem po ulicah cesarsko pesem in... Lepo našo domovino. To je bilo prvokrat, da se je v Zadru, v glavnem mestu slovenske Dalmacije, svobodno, neovirano in brez tistih znanih „neodrešenih“ pojavov razlegala hrvatska pesem! Da, da, zgodilo se je to nezastisljivo, da v „italijanskem“ Zadru italijanski župan ni mogel govoriti... a ne morda zato, ker mu je našel usta kak politični ali policijski uradnik, ampak zato, ker mu ljudstvo ni dovolilo!! In vsi tisti Sonini, Salandri — Gabrieli itd. so videli ravno v Zadru eno klasičnih prič o neizogibni potrebi, da pridejo oni semkaj — reševati!

Povodom narodnega praznika, godu sv. Cirila in Metoda, je predlagal v hrvatskem saboru predsednik, naj vsi poslanci darujejo polovico diet za ta mesec v blage namene. Predlog je bil sprejet soglasno in znaša svota, darovana od 87 poslancev, 4350 K. Tako dobi družba sv. Cirila in Metoda za leto 2175 K in istotoliko pojde na korist zdravljenja in izobraževanja invalidov. Temu narodnemu činu hrvatskih poslancev gre vsa hv. la.

Da naj bi popravljali! V torkovi številki smo pisali takole: „Poznamo rodbino, katere gospodar je ravnatelj nekega tovarniškega podjetja in pošilja kar po celo vrsto delavcev na razna prodajaliska moke, tako da je ima po 12 do 15 kilogramov. In s to moko — krmi kokoši! Drugi ljudje pa nimajo kaj jesti, ker ne dobe polentne moke.“ Tako smo pisali in nismo ime-

novall nikogar. Včeraj pa so prišle v naše uredništvo tri ženske, ki so razburjeno, naravnost kriče zahtevale, da naj popravimo zgornjo vest, češ da one niso tiste. Najglasnejša med njimi je bila neka Angela Zvab, ki pa ni znala nič slovenski. Grozila nam je, ne vemo, s čim vse, če ne priobčimo popravka, in dolžila nekega učitelja, da jih je on „dal v list“. Naj nam pojasni kdo, kak povod so imele te ženske, da so se prišle pritoževati, ker smo označili počenjanje onega neimenovanega ravnatelja — krmljenje kokoši s polentno moko — kot zločin na javni blaginji. Po videzu so bile vse tri ženske delavke; naj bi nam bile rajši hvaležne, ko smo se pognili za revnejše sloje, ne pa, da nam zato hodijo celo groziti s tožbami itd. Za drugič naj si pač zapomnijo stari pregovor: „Ne praskaj, kjer te ne srbi“, drugače bi lahko mislili drugi ljudje, da imaš — slabo vest!

Brezposelno svarjenje. Prejeli smo: Opetovano sem čital v „Edinosti“ svarilo slovenskim listom, naj se ne poslužujejo italijanskih spakedrank, ko poročajo o naših slovenskih pokrajinah. Zagrebški „Obzor“ z dne 4. t. m. pa se odlikuje s „Flitschersko“ (bovska dolina), Oppachiasela (Opafjeselo), San Daniele (Stanje) in Monte Sabotin (za naš Sabotin). Tudi brdo Cochik je našel, a Kosičevega brda ne! — Presimjo malo več paznje in ne napeljavanja vode na laške mlinske!

Tako je prav. „Obzor“ je priobčil že v par številkah pravilna slovenska označenja za kraje na avstrijsko-italijanskem bojišču in v njegovem obližju ter izjavlja, da bo odslej rabil le ta imena

Razpuščena italijanska društva. Namestništvo je odredilo razpust naslednjih društev:

„Società per fondo pensioni e invalidità fra cittadini del Regno d'Italia residenti in Trieste“, „Associazione italiana di beneficenza in Trieste“, „Società Umberto I fra Vivaresi in Trieste“, „Associazione Patria“, „Unione economica nazionale“, „Circolo sportivo „La giovane Trieste“, „Associazione della Stampa italiana“, „Federazione degli studenti italiani in Trieste“, „Associazione degli studenti triestini“, „Associazione fra ex-allievi“, „Società Filarmonico-Drammatica“, „Circolo Artistico Triestino“, „Associazione del Libero Pensiero“, „Lega degli impiegati civili“, „Federazione sportiva interregionale in Trieste“, „Associazione Edera“, „Società Sport Pedestre Trieste“, „Società Vita ed Energia“, „Circolo Sportivo Iuventus“, „Circolo Sportivo familiare Olimpia“, „Club Veloce Trieste“, „Club Ciclistico Triestino“, „Unione velocipedistica triestina“, „Società ciclistica Liberi e forti“, „Società di canottieri Nettuno“, „Circolo del Remo“, „Circolo familiare Diana“, „Circolo dell'Unione“, „Club atletico triestino“.

Mestno-okoličanski učitelji — vojniki na dopustu, se v ljudno vabijo, da pridejo v soboto, 10. t. m. predno gredo v ulico „della Valle“, ob 7 zjutraj v kavarno Commercio.

Prisrčne pozdrave pošiljajo svojim domacin, prijateljem in znanec ter vsem tržaškim Slovincem

Henrik Pečenko, ul. Giulia 13; Fran Verčon, Vrčela 1282; Fran Ukmar, Polčana 63; Ivan Vremec, Opčine 438; Fran Berzin, Sorgente 7, Matej Rebek, ulica Vento 8.

Patrijotično slavnost prirede učenci počitniškega tečaja na c. kr. državni realki v Trstu. Slavnost se bo vršila v nedeljo, 11. t. m., v slavnostni dvorani državne realke v ul. Pasquale Besenghi. Začetek ob 4:30 popoldne. Kdor si želi rezervirati prostor, naj se oglasi takoj. Prispevki in prid. Rdečemu križu se bodo radovoljno sprejemali.

Sentjakobska podružnica C. M. D. je priredila zadnjo nedeljo, ker se bližamo k zaključku otroškega vrtca, razstavo ročnih del, izvršenih po otrocih otroškega vrtca. Akoravno se nahajamo v vojnem času, je prišlo na to razstavo mnogobrojno občinstvo, tako da je bila dvorana Konsumnega društva pri Sv. Jakobu do zadnjega kotička napolnjena. Na razstavi smo videli razna, lepo izvršena dela kakor barvice z narodnimi zastavami, torbice, pokrivala za luči, letala itd. Med razstavo so otroci otroškega vrtca peli ter uprizorili razne prizore, deklaracije itd., a na glasovir je igrala učenka G. Laha, Pavla Grčičeva. Ker nam prostor ne dopušča obširnejše ocene, naj omenimo le, da so

V desni roki je imel dolg bič, s katerim je od časa do časa nekoliko popokal je veličastveno avtoriteto, z levico pa je vsake tri ali štiri minute vzel iz ust pipo in potem zažvižgal niko znano pesemco.

Tako je voznik, kadeč, zvižgajec in pokajoč, prispel do onega kupa kamenja, na katerega se je Mignonne vsedla vsa utrujena.

— Kaj vruga? — je dejal in obstal, — mlada deklica!

Ker se Mignonne ni ozrla vanj in se je zdelo, kakor da ga niti ni opazila, se je je nalahno doteknil z bičevnikom.

Mignonne je začuden pogledala, kakor bi se bila prebudila iz težkih sanj.

— Dober dan, punčka, — je dejal voznik, ki najbrž vse dopoldne ni srečal nikogar in je čutil potrebo, da bi nekoliko zopet pokramljaj.

— Dober dan vam bog daj; — je odgovorila Mignonne.

— Kaj pa delaš tako čisto sama tukaj? — je vprašal voznik.

— Počivam, kakor vidite. Hoja me je utrudila, da sem se morala malo vvesti.

— Toda če prav vidim, pa tudi jokaš zraven?

(Dalje).

občinstvu ugajale vse točke. Po razstavi je odbor podružnice pogostil otroke otroškega vrtca s sladčicami in malinovcem. Akoravno je bil vstop k razstavi prost, je bili vendar, kakor smo opazili, tudi blaginjske podružnice jako zadovoljne z radodarnimi prispevki.

Nesreča na delu. 59 letnemu težaku Andreju Vulini, ki stanuje pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji št. 61, je včeraj popoldne ko je delal pri neki tvrdki v ulici Valdirivo, padel težek zaboj mila na desno nogo ter mu jo zlomil. Pzovan je bil k njemu zdravnik z zdravniške postaje, ki je nesrečnemu možu podelil najnujnejšo pomoč in ga dal potem z ambulančnim vozom prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IV. kirurški oddelku.

19 letnemu elektrotehniku Viljemu Mistelsteigerju, ki stanuje na Greti v hiši št. 235, je pa na delu padel na desno nogo kos železa ter ga ranil do krvi. Mistelsteiger je moral na zdravniško postajo, kjer mu je službojoči zdravnik podelil služaju primerno pomoč.

49letni pismonoša Fran Macarolj, ki stanuje pri Sv. Alojziju št. 476, je včeraj popoldne padel na osrednjem dvorišču glavne pošte ter se pri tem težko pobil na glavi. Zdravnik z zdravniške postaje, ki je bil pozvan k njemu, je konstatiral, da ima mož pretresene možgane, vsled česar mu je podelil najnujnejšo pomoč in ga dal potem prepeljati v mestno bolnišnico.

Pazite na otroke! Katarina Staliova, ki stanuje v zagati dei Sotterranei št. 2, je včeraj dopoldne ob enajstih prinesla na zdravniško postajo svojega 3 letnega sina Mateja, kateri je bil, teka je po strmih stopnicah, ki se nahajajo v rečni zagati, padel ter se precej hudo pobil na čelo. Zdravnik se otroku desinficiral rano ter mu jo povil.

13 letnega Rudolfa Frantičiča, ki stanuje z roditelji v hiši št. 19 v ulici del Molin a Vento, je pa morala mati z izvoščkom pripeljati na zdravniško postajo: dečko je bil namreč, igranje na ulici, prišel pod neki voz, ki mu je strl gleženj desne noge. Zdravnik na zdravniški postaji je dečku podelil najnujnejšo pomoč in ga dal potem prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IV. kirurški oddelku.

Antonija Vittori, ki je pribežala iz Tržica v Trst in stanuje tu v ulici del Farneto št. 14, je snoči ob osmih privedla na zdravniško postajo svojega 7letnega sina Marija, kateri si je, padši, ko se je v javnem vrtu lovil z drugimi otroci, zlomil desno roko za pestjo.

Zonet pes, 7 letno Marijo Kumarjevo, ki stanuje v ulici dei Navali št. 50, je včeraj zjutraj nek pes ugriznil v desno roko. Mati je Marijo spremljala na zdravniško postajo, kjer ji je zdravnik izžgal rane pasjih zob ter ji roko obvezal.

Tudi 9letno Alojzijo Bešičevo, ki stanuje v ulici sv. Frančiška št. 2, je neki pes ugriznil, in sicer v desni bok. 8letnega Justa Kovačiča pa neki drugi pes ugriznil v desno nogo in isto stegno. Tudi tema dvema je moral zdravnik izžgati in obvezati rane.

Darovi.

Za hrabre branitelje našega ljubega Primorja so dalje darovali: ga. Ivka Josipovičeva 200 cigaret, obitelj dr. Pertotova 300 cigaret, c. kr. redarji s postaje 17 (Sv. Ivan), ga. Karla, ga. Fondova in ga. Josipina Valičeva tudi od Sv. Ivana 1000 cigaret (10

škatelj), ga. Marija vd. Gasperčičeva in ne Gasperšič, kakor je bilo pomotoma objavljeno, je darovala 48 škatlic finih cigaret (480). Srčna hvala blagim darovateljem!

Cesarskemu komisarju sta poslala ga. Flora Barako-Scuglievich K 200 in gosp. Aleksander Micich K 100 v poljubne namene. Ker se obrača do cesarskega komisarja dan na dan večje število res potrebnih oseb s prošnjo za podporo, so se odločili taki darovi za dobrodelne namene.

V korist sklada za brezposelne so došli ces. komisarju sledesi darovi: Tedenski prispevek delavcev v mestni plinarni (tovarna, električna centrala in zažigalnica) K 29-80, tvrdka R. Dittmar, bratje Brünner K 5.

V korist ustanavljače se mešanske straže je došlo cesarskemu komisarju od g. inž. dr. Mavricija Fiedler K 20.

X. izkaz c. kr. namestništvu predsedstvu došlih darov za begunce iz Furlanije in Soške doline. Zbirka ces. komisarja (16., 17. in 18. izkaz) 357 K 80 vin. Zbirka črnovojnškega enoletnega protovolja Fr. Wenzl pri VI. nadomestni stotnji 97. pešp. 254 K 10 vin., zbirka orožništva in asistenčnega moštva orožniške postaje na Opčinah 37 K 40 vin. Skupaj 649 K 30 vin. Dosej izkazanih 68.818 K. — Celokupna svota 69.467 K 30 vin.

Cene raznih živil v Trstu.

(Dne 8. julija 1915.)

Moka (za kuhinjsko rabo)	K 99	kg
Sladkor	K 1	kg
Meso (govorje) sprednji deli	K 3 60	kg
„ „ „ „ zadnji	K 5 20	kg
Meso telečje	K 8	kg
Meso kostrunovo	K 2 80	kg
Maslo sirovo	K 6	kg
Kokoši	K 5 50 do 7	ena
Piščanci	K 2 50 do 3 50	eden
Polenovka suha	K 2 20, 2 40	kg
„ „ namočena	K 1 28	kg
Fizol (strožji) vinarjev	40 44, 52	kg
Grah	24, 28, 32	kg
Krompir	32, 36	kg
Paradižniki	6 do 8	merica
Radice	6, 10	glava
Salata	6 do 12	glava
Česen	16, 17, 18	komad
Čebula	20 do 24	komad
Jajca	16, 17, 18	komad
Buce	6 do 8	komad
Pesa	3 do 4	komad
Koleraba	2, 6, 8, 10	komad
Malancane	8, 10	komad
Kumare	8, 10	komad
Mleko	56	liter
Olja (najcenejše)	K 2 24	liter
Sardale (sveže)	K	kg
Sardoni (sveži)	K	kg

MALI OGLASI.

Rabljeno kakor tudi novo volno kupin po dobi cenah od prekopovalcev. Obrniti se na kavarno „Univerzo“ blizu „Narodnega doma“ Špehar.

Štedilne družinske peči : za pečenje kruha itd. po K 7-20, medena obešala za zavese K 3-50, prodaja CESCA, Trst, ul. Caserma št. 14.

Umetni zobje z in brez čeljusti, zlate krone in obročki VILJEM TUSCHER konces. zobotehnik TRST, ul. Caserma št. 13, II. n. Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrirani tednik so:

ki priobčenejo vsak teden mnogo zanimivih slik z boljše in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKA SLIKE“ so nepolitični in neustrankarski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKA SLIKE“ bi naj imela naročena vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, bravnica, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKA SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKA SLIKE“ stanejo četrtri leta K 250, pol leta K 5 — in celo leto K 10 —. Naročni dobe kot nagrade velik ilustriran koledar, slike Prešnera, Jurčiča, Gregorčiča in Aškercera ter tudi lepe zanimive knjige. Naročite si „TEDENSKA SLIKE“ takoj! Novi naročniki dobe še vse letošnje številke.

Pojste nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKA SLIKE“ brezplačno in poštne prosto na ogled.

Upravištvu lista „TEDENSKA SLIKE“

Ljubljana, Franciskanska ulica 101.

Velika prodaja špeha!

Od danes naprej se bode prodajalo kakor po navadi

v ulici Ugo Foscolo 3

2 vagona finega soljenega špeha

po sledeči nizki ceni:

pri odvzetju 5 kilogramov po 4 K 40 vin. kg.

iz pod 5 kilogramov po 4 K 50 vin. kilogram

Cenjeno občinstvo se opozarja, da naj se sedaj preskrbi s špehom. — Toplo se priporoča:

Albin Anžič.

PODLISTEK

GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisal Xavier de Montépain

Ko je prišla tjakaj, kjer je prvokrat videla Karla, je obstala.

Spomnila se je, kako lep in mil je bil tedaj večer: spomnila se je pesemce, ki jo je pela, in nehotno so jej prišli glasovi o nekega preprostega napeva na ustnice.

Globok vzdih se jej je izvil iz prsi in solza jej je porosila trepalnice.

Zadušila je ta vzdih, otrla si je solzo in šla dalje.

Ko se je bližalo poldne, je uvidela Mignonne, da je preveč zaupala svojim močem. Bila je silno utrujena in yes pogum jej je upadel popolnoma.

Bilo je nezgodno vroče, kakor večkrat zadnje dni jeseni, in solnce se je lesketalo kakor zlat ščit na brezoblačnem nebu. Visoka drevesa ob cestnem robu so metala le kratko senco, in vsak Mignonnin korak je dvigal cel oblak prahu. Pred njo pa se je raztezala cesta kakor sivka-